

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De summersione paruulo[rum] ca. iijj.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Libri Exodi

De cōmunib ⁹ vestib ⁹ sacerdotū	cap. lxiij.
De pontificalib ⁹ indumentis	cap. lxiij.
De mitra et tyara	cap. lxxv.
De typo vestium.	cap. lxxvj.
De cōpositōe altarū icēsi. et loco ei ⁹	ca. lxxvij.
De cōpositōe tymiamatis.	cap. lxxvij.
De pfectōe setē vinctōis.	cap. lxxviii.
De labio enco.	cap. lxxviii.
De redēptōe numeratoz.	cap. lxxviii.
De electione artificum. et datione tabularum.	cap. lxxviii.
De vitulo constatū.	cap. lxxviii.
De prece moysi et minis dei.	cap. lxxviii.
De trāslatiōe portis tabernaculi.	cap. lxxviii.
De moyses vidit posteriora diū.	cap. lxxviii.
De secundis tabulis et gloria vultus Moy si.	cap. lxxviii.
De cōpositōe tabnacti et erectōe.	ca. lxxviii.

Expianatio exodi.

Caplm. I.

Historia sequi

b

tur exodi. nō alia qdē a pāicta s; eadē p̄tinuata sed ppter fasti diū tollendū in q̄nc̄q; partitōnes dīstincta est quaz̄ quelibz̄

pp̄rium libri sortita est vocabuluz̄. Etiam he quinq; dīstincte sunt ab hebreis. p. liiij. cor mos. quoz̄. xiiij. p̄cesserūt in genesi. Hec aut̄ scda partitio grece d̄r exodus. latine exi⁹. Odos em̄ iter vel via d̄r. Agit em̄ de exitu israhel de egypto. Hebraice d̄r elefmoth. a pn̄cipio libri. et sonat. hec sunt noīa. sicut nos a p̄ncipijs suis psalmos noīam⁹

De seruitute filioz̄ israhel.

Ca. II.

Irrexit igitur

f

rex nou⁹ in egypto. longo tpe p⁹ mortez̄ ioseph. Ab illo em̄ sub q̄ fuit ioseph qui p̄prio noīe dicit⁹ est nephres. Ocean⁹ regnauit ammonaphis. sub q̄ nat⁹ est moyses. Regno aut̄ translato ad alia do⁹ mū. rex ille ob h̄ q̄si nou⁹ ignorauit bñficia ioseph. q̄ p̄ulerat egypto. et odiebat israhel. max̄ime vt ait ioseph⁹. qz̄ inuiderūt eis egyptij ppter virtutē ingenti. et laboris industriā. et af̄fuentiā opū. et sobolis nobilitatē. Et ait rex ad pplm̄ suū. Populus israhel fere fortior ē nobis. sap̄tēter opprimam⁹ eū. ne multiplicat⁹ vel ip̄e p̄tra nos insurgat. vel addatur hosti bus nostris. et egrediat⁹ liber. Imposuit ergo

eis graues angarias operū quibz̄ fracti non vacarēt amplecti. et magistros operū p̄fecit eis hebreos. sed magistr̄s op̄ez̄ p̄fecit egypti os vt durius affligerēt eos. Coherūt ḡ latez̄ res ex quibz̄ edificauit regi ciuitates tabernaculoz̄. phisō et ramassen. Ciuitates quidē pri⁹ erāt sed nō erāt tabernaculoz̄. erātq; in finibz̄ egypti. et ideo murauit eas pharao. vt ibi poneret armatos q̄si in tabernacul⁹ semp̄ excubantes. nequis posset ingredi vel egredi sine regis nutu. Vel tabernaculoz̄. id est pauperū prius. et opere illoz̄ illas dīstauit. Vel vt alia littera habet. positionū vbi scz̄ fficus reponeret. Alio etiā opus nō tā graue q̄ fuisse imposuit eis. vt lutū plateaz̄. et fordes vicorū cophinis exportaret. de q̄ legis. Man⁹ eius in cophino seruerūt. Tertium etiā addidit opus fm̄ iosephū. vt flumiū per multas deriuatiōes diuiderēt. et circūdarēt ciuitates fossatis. ne eas inundare fluui⁹ valeret. et tam. cccc. annos in his miserijs exp̄derunt. et compleuerūt. Quāto magis aut̄ op̄ primebant. tāto magis deo auctore multis multiplicabantur.

Dedolo obstetricum. Caplm. III.

Jod vidēs pha

q

rao alium excogitauit dolum. et p̄cepit obstetricibz̄ hebreoz̄ sephoze et phue que p̄cerāt multitudinē obstetricū. vt masculos hebreoz̄ in obstetricādo interficerent. et abortum factum esse mentirentur. Feminas aut̄ reseruarent. Tum quia fragilis sex⁹ nocere nō poterat. et libidini egyptiorū deseruierēt. Tū quia quidaz̄ sacroz̄ scriba regi p̄dixerat eo tpe in israhel masculū nascēturū. qui regnū egypti humiliaret. et virtute vniuersos transcenderet. Timuerūt ḡ obstetrices deū et seruauerūt mares. Que cum a rege arguerent. in entēte sunt dicentes. Hebrei scientiā obstetricandi habēt. priusq; veniamus ad eas pariūt. Et quia timuerūt deū edificauit illis domos. et locupletauit eas cum essēt pauperes vel fecundauit eas cum essent steriles. Augustinus dicit obstetrices venialiter peccasse. Gregorius videtur velle qz̄ mortaliter. Dicit enim qz̄ merces benignitatis earum potuit in eterna vita retribuī. s; pro culpa mendaciū in terrenā compensatiōnem declinata est.

De summeritiōe paruuloz̄. Ca. III.

e 3

Idēs ergo pha

Yrao dolos sibi nō prodesse aperte aggressus est eos, p̄cipiēs vt quic quid masculini sexus nasceretur in isrl̄ i flumē p̄iceret, et multi eo tpe summersi p̄ieft. Pro quo petō credit de egyptios tradidisse in hunc errorem, vt apim p̄ deo coleret. Erat autē ap̄s, vt ait plin̄, qui et testat se vidisse eum quidā taurus, q̄ ex improuiso egrediebatur de flumine, habens in humero dextro signū candidū instar lune corniculare, ad quē cū statim p̄fluere egyptiū, om̄i genere musicorū p̄allentes leuabat i aera, et sup̄ eos tā q̄ p̄allens ferebat, et ad motū vel stationē ipsius ipsi in terra mouebant et stabāt et eadē die euanescebat. Dicūt autē quidā q̄ in festo serapis annuatim emergebat, vñ et ipsū serapim, id est serapim consecratū autumant vocatum. Alij autē p̄ decēniū semel apparere dicunt. Alij tantū tpe iusti sacerdotis heliopo leos, iniusti nō vt quasi diuini iusticia indicaret sacerdotū. Peccatū ergo fluminis puniuit deus in errore fluminis.

De ortu et educatione moysi,

Caplm, V.

Gressus est post

ebecyr leuita noie arā, vel amram qui accepit vxorē contribulē noie iacobeth, qui noiebat accedere ad vxorē p̄ edictū, malēs carere libertis q̄ in necē procreare. Cui de p̄ somniū astitit, vt ait iosephus dicens, ne timeret vxorē cognoscere, qz puer quē timebat egyptiū nasciturus esset ex ea, etiā de sacerdotio aaron ei significauit. Tandē cōcepit mulier et pepit filiū sub silētio, eo q̄ non multū ei dolores partus insisterint. Et videns puerū elegantē abscondit eū tribus mensibz. Cūqz celare nō posset, sumpsit scellā scirpeam in modū fisci, i. sacci rotundi vitine completā, et linuit eaz bitumine ac pice, et ponēs intus infantulū in carecto ripe eum exposuit, ne impetu fluminis raperet, et stante p̄cul sorore paruulū maria et expectante rei exitū ex matris p̄cepto. Ecce autē descendit terimith filia pharaonis vt lauaret in flumine, que vidēs alucolū, et afferre sibi iubeat vidit paruulū vagientē, et misera est ei? dicens, De infantibz hebreorū est hic. Sic em̄ deus eum venustauerat, vt etiā ab hostibz

dignus alimento haberet. Et cū egyptie plures ei ad mouissent vbera ad lactandū, faciē auertebat. Et ait maria. Vt inq̄t hebreā ad ducam, forte vbera gentis sue sequet. Ex p̄cepto ergo terimith abiens matrē paruulū tā q̄ alienā adduxit et accessit ad ei? vbera pueri. Suscepit ergo a terimith alendū puerū, et ablactatū reddidit filie pharaonis, que ad optauit eū in filiū, et dictus est moyses. Egyptiū em̄ moys a quā, is saluatū dicunt. Quē dū quadā die terimith obtulisset pharaoni, vt et ipse eū adoptaret, admirās rex pueri venustatē, coronam quā tunc forte gestabat capiti illius imposuit. Erat autē in ea hamonis imago fabricata. Puer autē coronā proiecit in terrā, et fregit. Sacerdos autē eliopoleos a latere regis surgens exclamauit. Hic ē puer quē nobis occidēdū deus monstrauit vt de cetero timore careamus, et voluit irruere in eum, sed auxilio regis liberatus est, et p̄ suasionē cuiusdā sapientis, qui p̄ ignorantia hoc factū esse a puero asseruit. In cuius rei argumentum euz prunas allatas puero obtulisset, puer eas ori suo apposuit, et ligue sine summitatē igne corruptū. Unde et hebrei in peditioris lingue eum fuisse autumant. Tāte vero pulcritudinis fuit vt ait iosephus vt nullus adeo fener? esset qui ei? aspectus nō hereret multiqz dū cerneret eum per plateas ferri: occupationes in quibus studebant desererent.

De vxore moysi ehiopissa. Caplm, VI.

Sicutū est autem

fcuz adultus fuisset moyses, ehiopes vastauerūt egyptiū vsqz ad mēphim et mare, q̄ circa pueri ad diuisiones egyptiū acceperūt responsū, vt auxilia toze vteretur hebreo, et vix obtinuerūt a terimith vt exercitū quē parauerāt moysen p̄ficeret ducē, prius prestitis sacramentis ne ei nocerent. Erat autē moyses vix bellicosus et peritissimus qui fluminis iter tanqz longū p̄mittens, p̄ terram duxit exercitūz itinere breuiorū vt improuisos ehiopes p̄ueniret. Sed per loca plena serpentibz iter faciēs, tulit in arcis papireis sup̄ plaustra ibices, et conias, s. egyptiacas naturaliter infestas serpētibz, que rostro p̄ posteriora imisso aluum purgāt, castraqz metatur? p̄ferebat eos vt serpentes fugaret et deuorarent, et ita tut?